

פ ר ט י כ ל מ.מ. ד/3
טייבת ועדת הכלכלה
פיוס כ"ז חשוון-תשי"א-7.11.50
בשעה 10.30

חברי הועדה הנבוכחים:

היו"ר א. פרטינגר
א. בהיר
כ. וילנר
צ. יהודה
ט. אונא
ח. לנדאו
ש. לביא
ט. אדם
ה. פורדד (באיחור)
ש. גורן.
א. מזור

חברי הועדה הנעדרים:

מ. ביר
א. חושי
פ. ברנשטיין.

מ ר ז מ נ י ט:

שר המסחר והתעשייה - פר י.מ. גרי
מנהל אגף הסחורות והמלאי בפועל-
ד"ר לוינטל.
ד"ר קיסרון - מטעם משרד המשפטים
פר כגן - מטעם משרד המשפטים.

היו"ר א. פרטינגר:

פותח את הישיבה.

ברצוני לברך בשם הועדה כולה את שר
המסחר והתעשייה, פר גרי. ברצוני להדגיש,
פי אנו מעוניינים באופן מיוחד לראות סיפול נסרץ בעניני המסחר ותעשייה,
ואסרתי כבר לשר המסחר והתעשייה בשיחה שהייתה לי איתו קודם, שלא פעם
העלו חברי הועדה ללא יוצא מן הכלל את הדרישה שמצד אחד יהיה סיפול
מקיף, כולל ובהתאם לצרכי המדינה ומצד שני, שיהיה קיים קשר הדוק ושיתוף
פעולה בין המשרד למסחר ותעשייה לבין ועדת הכלכלה של הכנסת. אין זה,
אפוא, מקרה שהחלטנו להסמין דוקא את שר המסחר והתעשייה ולא את אחד
השרים הפועלים בתחום עניני הועדה. אני מברך את השר לקראת עבודתו זו.

א. מזור:

ברצוני להוסיף לדברי היושב ראש.
למרות שועדת הכלכלה היא אחת הועדות
החשובות ביותר בכנסת, לא עשתה ועדת זו עד היום כל מעשה רציני, וזאת
בגלל שלמשרד המסחר והתעשייה לא היה שר. עם כל הכבוד לשר האוצר, הרי
הוא היה שרוד והופיע ליישוב הועדה אחת ל-3 חדשים. אני חושב, כי
מ-קיד הועדה, לא רק לדעת את העניינים, אלא לעזור למשרד המסחר והתעשייה,
ואם השר יעמוד בקשרי איתנו נוכל לעשות זאת.

י.מ. גרי - שר המסחר והתעשייה: אני מודה לחברי הוועדה על ברכתם. טוב, כי כוונתי היא לעשות ככל האפשר כדי לשמור על קשר הדוק עם הוועדה. אולם, הוועדה תצרך להזדיין בסבלנות ידועה כי דאגתי הראשונה היא, לבנות את המנגנון, להסדיר את העניינים ולתקן כמה דברים הנראים לי כזקוקים לתיקון, ורק אחר כך אוכל, כולי, להיות לתועלת לכם בעבודתכם. ביקורי הפעם הוא רק כדי להכירכם, ולראותכם בעבודה, ליותר מזה אינכם יכולים לצפות.

ח. לנדאו: הייתי מבקש לדעת אינפורמציה על צורת פעולתו של המסדר למסחר ותעשייה. הקושי הרב שהיה במטלה הזמנית ביחסים לגבי יעילותו של מסדר זה היה, לדעתי, בעיקר בשאלה זו, שברשות המסחר הדוויזים לצרכי המסחר והתעשייה, אלא שר האוצר היה הפוסק האחרון. ברצוני לדעת כיצד להבא יושלמו היחסים; האם מבחינה זו פסד זה יהיה בלתי תלוי, כלומר, מה ששך למסדר המסחר והתעשייה יועמד לרשותו האבסכולוטיבית?

י.מ. גרי - שר המסחר והתעשייה: אינני רוצה לומר, על מה העמוד, אלא רק מה אני מתאר לעצמי. אני מסכים בהחלט שמסדרי צריך להיות השליט הסופי והמוחלט בתקציבו, אבל ישנם שני סיגים רציניים מאוד שכולנו מבינים אותם: א. מטבע הדברים בסדינה כרגע, התקציב יכול להיות רק חלק קטן מהדבוש, כי אנו צריכים לחלק את המטבע הזר לפי מטת ידוע; ב. אינני יכול לבקש מהאוצר שאחרי שיאשר תקציב של, בנביח, 20 מליון לירות, יכניח את זה ליכותי באחד הבנקים, ואני אוכל למשוך הסחאות. ברור, שהאוצר יוכל לתת לנו את הכסף רק כשהוא נכנס ועומד לרשותו הוא, ושהי הקבלה רצינית מאוד. ברור הרבה שאם אנו נחלים לקנות איזה דבר, או להקציב איזה סכום שכלול בתקציב שלנו, האוצר לא יכול לומר: לא, אבל כאשר פלוני, או אלמוני יבוא לקבל את הלייטר אולי כרדיט ולא יהיה כסף, הוא לא יקבל.

היו"ר א. פרמינגר: לא נפתח בדיון על אלת חבר הכנסת לנדאו, ולא על הודעת השר, אלא בעבור לסדר-היום שנקבע לפני כן - דיון במצב המלאי בסדינה לאור המצב הבינלאומי. לדיון זה מוקצב זמן מוגבל, היות ולפי בקשת שר החקלאות עלינו לסיים את הקריאה השניה בחוק לתיקון פקודת שיווק פרי הדר.

אני מציע, שנפתח בדיון על מצב המלאי בסדינה לאור המצב הבינלאומי.

ד"ר לוינטל: עלי לפתוח בהתנצלות. סקירה זו מסקפת את הטלאי כפי שהיה קיים בתחילת חודס אוקטובר. אנו מקבלים דוחו"ת מדי חודס בחודסו וסיכום הדוחו"ת האלה אורך זמן מסוים, ועל כן הטלאי כפי שהיה בחודס האוקטוברי סוכם אך ורק בממצע החודס הזה. לכן, סקירה זו אינה מכרעת בכמה כיוונים, ואינה כראה את הטוסנטים הקובעים אשר בהם תלויה למעשה התפתחות העניינים, כמו, תלכרקה ואספקה סדירה. לקהל. דבר זה נובע מסיבה פשוטה מאוד, שבין התאריך הנ"ל לבין היום התצרוכת אכלה חלק מהטלאי ויבוא החמרים לא היה מספיק וזה הביא את אגף הסחורות והטלאי לידי מצב חסור ורציני מאוד שהביא לידי סו"ס בין שר האספקה לבין שר האוצר אשר תוצאתו היא, שהוסכם בין שני השרים להעמיד לרשות אגף הסחורות והטלאי סכום מסוים, כלומר, הקצבת דוויזים בסך של, בנביח, 1.800.000 לארות פטיסטיות. סכום זה בנוי ומבוסס על תכניות המחלקות, מחלקת הטכסטיל, מחלקת תעשיות כבדות וקלות. על בסיס הקצבות אלו אפשר היה להבטיח את קיום התעשייה והאספקה הסדירה לקהל. הקצבה זו היתה סיועדת ל-3 חודשים, בתקופה מראשון לאוקטובר עד סוף הסנה.

בקרר להסכם זה התעורר קושי רציני מאוד והוא, ספקידי הפיקוח על המטבע הזר טוענים שאין באפשרותם למלא את ההסכם הזה, היינו: במקום הסכום שהוסכם עליו בין שני השרים הועמדו לרשותנו רק 200 אלף ל"י סטרלינג והיתר, מליון וחצי בדולרים, אבל רובם

אינם חפשיים, אלא יש לשאוב אותם מהחוזים המסחריים. עלי להדגיש, כי דבר זה, לדעתי, יותר חשוב מהסקירה הזאת אשר יש לה בכמה טובים רק ערך היסטורי, ובהסכם שהזכרתי כעת, תלוי למעשה מצב הכלאי וגורל הכלכלה בחדשים הבאים.

הסידור שהוצע לנו כעת כתוצאה מההסכם, עדיין לא נגמר, ותפקידו הראשון של השר החדש, סר גרי, יהיה לספל בדבר זה ולעזור לנו בביצועו.

ההצעה שהוצעה על ידי האוצר מטקפת את הקוטי העקרוני, והוא בזה: שינוי יכולים לקבל - וגם עכשו איננו מקבלים - את המיטון בסוודים נכונים ובצורה נכונה. לדבר זה ישנה חשבות יתרה דבקה בזמן זה, בזמן שאפשר להגיד, שישנה עליה מחירים בשוקי העולם במידה ניכרת לגבי חפצים מסוימים, כגון, נייר וכותנה ב-60 אחוז, וישנם חפצים שבכלל אי אפשר לקבלם בשוק העולמי.

באפשרותנו להוציא רסיונות יבוא על חשבון המלוה הסוודי ורצינו לנצל אותו לקניית סחכות, אבל עד עכשו לא יכולנו להוציא דבר זה לפועל.

א. בהיר: האם סחכות כוללות ברזל עגול?

ד"ר לוינטל: את התארוכת ברזל אפשר להעריך ב-40 אלף טון לחודש ולרשותנו בחודש נובמבר יהיו אולי 4000 טון ובדצמבר זנה זו - 9000 טון, וליתר ההזמנות ומגיעות ל-30 אלף טון אפשר לצפות בתחילת 1951.

אחרי הערה כללית זו, חושבני שיש צורך דחוף לעמוד על כך שנקבל את הסכומים שהוצעו לנו במלוא ההיקף, כי אחרת אי אפשר יהיה להבטיח את האספקה הסדירה לקהל, ויהיה מספר חסור מאד בכמה ענפי תעשייה וביחוד בשטח הטכסטיל.

בשטח הטכסטיל, הקצב בהתאם למצב האספקה והכלאי הסכום הגדול ביותר - למעלה מיליון לירות. בדרך כלל, אפשר להגיד כי החוזה העיקרי בשטח הטכסטיל, אשך עלצנה להביא ארצה הוא, כותנה גלמית בסכום של מליון דולר. קילו כותנה עולה לירה, דבר זה מטקף את הנקשה שצריך לקבל את 1000 טון כותנה גלמית. לפי המצב הנוכחי קבלנו הקצבה של 160 אלף דולר, כלומר 160 טון כותנה גלמית. כותנה זו נמצאת כבר בארץ. היא הובאה ללא רסיון יבוא, על ידי סדור מיוחד שהוסכם עליו בין האוצר ובין היבואנים. מטלוח נוסף של 270 אלף טון כותנה גלמית יגיע בסוף נובמבר, תחילת דצמבר שנה זאת, אבל הסכומים הדרושים לסיחורו אינם עומדים לרשותנו. בעצם, יש לנו עכשו מלאי רק ל-3 שבועות. אם אפשר לקוות, שנקבל את הדרושים לסיחורו ממטלוח הזה, הרי בדרך כלל אפשר להגיד, שהמלאי יספיק לחדש וחצי. זהו המצב כיום ועל כן יש לעשות כל האמצעים שבכוחנו כדי לתקן מעוות זה.

אחת פצב חל לגבי כמה ענפים אחרים בתעשייה וביחוד בענף הטחנת, וכאן יש דבר מצער מאד, והוא, הליקוים לגבי חומרי עזר. דוקא בימים אלה אנו מסתדלים לדאוג לכך שלא תהיה שום הפרעה ביצור טבון. שלחתי אתמול פקיד מיוחד לחיפה בכדי לקבל 50 עד 100 טון כאוסטינג סודה בהלאמה. סלבד זאת, אנו עומדים לקבל מטלוח של כאוסטינג סודה פינגולאביה שיגיע בעוד חדשים וכמו כן אנו עומדים בקשר עם אי.סי.אי כדי לקבל כמות נוספת של כאוסטינג סודה.

אני חוזר לסטח הטכסטיל ולתיאור המצב הנוכחי לגבי תעשיית הצמר. אין לנו סופסים לצמר סרוק. הפירות הצמר רק בטליש יוכלו היצור שלהן.

עובדות

יש צורך דחוף מאד להביא בדיוטא שאינו מיוצר בארץ. אנו צריכים לנצל את ההקצבה של המטבע החופשי להבאת

מליון מטר בד יוטא, דבר הדרוש מאד לזיפות הגנות לקראת החורף.
את היוטא נביא בחלק מהמליון וחצי דולר המתיחסים לחוזים המסחריים.
אנו מקוימים / סנקבל 200 אלף דולר חופשיים.

ברצוננו להביא ויטורה לשם תערובת. דבר זה קטור עם תכנית היצור לשם הפעלת תכנית הקיצוב.

אנו רוצים לנצל את הטכסה של 200 אלף לירות גם להבאת טופסי צמר וחוטי כותנה סמךן דק שאינם מיוצרים בארץ.

בדרך כלל אפשר להגיד, כי אם תוגמנה ההכסחות שניתנו לנו, אי לחשוש להפרעות יוציניות, אבל אנו הגענו לגבול, ואם לא נקבל את הדרוש לנו במלוא ההיקף מן ההכרח שנחקל בקשיים חסורים מאד.

ד"ר פורדר: מהו הסכום החסר כרגע?

סר המסחר והתעסיה י.ס. גרי: מליון לירות.

ד"ר לוינטל: העובדה שמפנים אותנו לחוזים מסחריים

מהווה קוטי נוסף, פש יטנם מצרכים מסוימים שאפשר להסיגם רק במזומנים ולא כל ארץ יכולה לספק לנו את הדרוש לנו בטוח זה. יש לנו מלוח טצוין מארה"ב, אבל סמנה אאנו מקבלים כותנה, על חשבון המלוח, אלא רק צמוד תעטימי וחטרי בנין. מהסכום הכולל של המלוח הגיעו לארץ רק 40%.

ברצוננו להעיר הערה יסודית לגבי תכנית היבוא. בתחילת הסנה נקבע תכנית יבוא בטך של 21 מליון לירות סטטיסטיות לסנה. דבר זה היה בזמן שהמלאי אזל, בגלל כך שבחדשים האחרונים של הסנה טעברה לא הוקצבו דוויזים במידה מספקת. אולם, תכנית זו של 21 מליון לירות סטטיסטיות לסנה לא יצאה לפועל. כלומר, באפרייל, מאי יוני לא הוקצבו לנו דוויזים מחדש, זאת אומרת, רק במידה קטנה מאד, במלה בלתי מספקת. דבר זה מתנקם בנו עתה ובגלל זה המצב כה חסור, ואנו עומדים עתה כמעט בלי רזרבה לגבי כמה חמרים ודבר זה מסתקף בדו"ח טטוכט לפי סוף חודש ספטמבר. בינתיים נוצל גם המלאי הזה, ועל כן צורך לעמוד בכל תוקף על כך שינתן לנו מה שהוטכט.

ח. לנדאו: האם המדובר הוא עד סוף מאזן התשלומים של סנה זאת?

ד"ר לוינטל: כן.

אדם המכיר את הטתלטלות העניינים, יטון טאגף הסחורות המלאי קבל למעלה מ-21 מליון לירות, אבל למעשה זה נכון רק על גבי הנייר. על גבי הנייר קבלנו, לא במזומנים אלא על ידי אטראי, מלוח וקנוסיגנציה, למעשה 25 מליון לירות ברסיונות. יש להביא בחשבון שחלק ניכר מהרסיונות האלה מנוצל על ידי המלוחות. יבוא ללא תשלום, לפי הנסיון, מנוצל רק כ-50%, מלבד זה אפשר לציין את התופעה הרגילה שגם בעל רסיון יבוא אין באפשרותו לנצל את הרסיון במלוא הקיפו במקרים מסוימים.

ברצוננו להקדים את הטענה שאפשר לטעון, טאגף הסחורות והמלאי לא קבל את מה שהוטכט לו, וסר האספקה נוכח לדעת זאת בימים האחרונים ועל כן הסיג את ההטפת עם סר האוצר.

בסקירה מעוסקת במצב חמרי הגלם והטכטיל, מובאת בדף 3 גם סקירה על מניטום המטבע הזר הדרוש באופן דחוף ביותר לשם ביצוע תכנית היצור.

א. בהיר: ברצוני להציג את כל טאלותי לגבי הסקירה הזאת במידה שתספקתי לעבור עליה. א. אולי יואיל ד"ר לוינטל לתת לנו מספרים כמה ניתן מטבע חופסי בשנת 1950, כמה באסראי, כמה כיפוא ללא מסלום וכמה על ידי חוזים מסחריים.

ב. ביחס לרשיונות. ד"ר לוינטל ציין שרק 50 אחוז נוצל סיבוא ללא מסלום. ברצוני להבין את השיטה של מתן הרשיונות ליבוא ללא מסלום; כיצד ניתנים הרשיונות, מהי סידת הבטחון של המסרד כשהוא נותן את הרשיונות שהם ינוצלו והסחורה תגיע בזמן המתאים, בהתאם לתאריך צויין ברשיון?

ג. הדברים הבולטים בסקירה זו הם: 1. שיחסר לנו בערך 10 אלפים טון שלט בכל חודש; אם אנו ניקח בחשבון את התצרוכת של 40 אלף טון לחודש, כדי לבצע את תכנית הבניה. הייתי רוצה לדעת, מה יס בדעתכם לעשות בכדי להבטיח את הטלטל כדי שנוכל למלא אחרי תכנית הבניה. 2. ביחס לברזל. בסקירה כתוב, שבמסגרת שנה שלמה הובטחו 4000 טון לחודש, זאת אוטומט, 50 אלף טון לסנה. ברצוני לדעת, מי יהיו היבואנים של 50 אלף טון ברזל לשנת 1951. 3. ביחס לעץ לבן, לפי הסקירה אני מבין שדרושים לנו 200 אלף קוב עץ לבן לסנה. ברצוני לדעת, מי יהיו היבואנים של עץ זה לשנת 1951, וכן ביחס לעץ אורן ועץ אסור.

ד. בסקירה כתוב, כי דרושים לנו 1.167 קוב עצים לתעסית רהיטים, אני מבין שכמות זו נקבע לפי התצרוכת של 600 קוב עצים לרהיטים לחודש. על כמה שידוע לי, כמות זו אינה מספיקה. לי נראה שכמות המינימום הדרושה לסנה, אם ניקח בחשבון את גידול האוכלוסיה ב-18% היא בערך 1200 קוב לחודש.

ה. ביחס לחימקליים. בטוח זה המצב חסור מאוד. כפי ששמענו מטר האספקה, בפגישה האחרונה אתו, במינהחרוסת לתעסית סבון הפסיקו את היצור לא בגלל מחסור בחמי גלם, אלא בגלל מחסור בכאסטטינג סודה וחמימקליים אחרים. אני חושב, שהממשלה צריכה לדאוג לכך שבתי החרושת לא יפסיקו את היצור בגלל מחסור בחמימקליים בטעה שהם אינם עולים בסכומים נכבדים. ברצוני לדעת מהי דעת המסרד בענין זה.

ו. ענין ההלבשה. לפי הסקירה מתברר לנו שדרושים 8000 טון דולר ו-530 אלף לירות. האם סכום זה דרוש לתכנית היצור הסנתית, או רק ל-3 חודשים. אם סכום זה דרוש רק ל-3 חודשים, הרי לסנה שלמה דרושים לנו 4 מליון לירות. ברצוני לדעת, אם הצבוא של 4 מליון לירות לסנה לטכטטיל פלוס מליון לירות לעור, הם לפי תכנית הקיצוב, ומה יעשה בכדי להבטיח את היבוא של אותם חסרים אשר צריכים לאפשר לתעסיה לספק את ההלבשה העיקרית, כגון: בגדי עבודה, בגדי חורף, בגדי צבא וכו'. כמו כן, ברצוני לדעת, אם התעסיה שלנו מתאימה את עצמה לסיפוק ההלבשה החיונית הצ"ל.

ז"ר פורדר: ברצוני להודיע, כי אני שמח מאוד שבראש המסרד לכסחר ותעסיה עומד סר, ואני מודה לעצמי להגיד באופן אישי, כי אני שמח שבראש מסרד זה עומד סר גרי.

עד היום סבלה ועדת הכלכלה מחוסר סיסטיות בעבודה, ואני בדעה שעלינו לקבוע יחד עם הסר את תכנית עבודת הועדה. אני חושב, כי דבר זה יהיה לטובת הועדה ולעבודתה.

לתכנית
ועתה-לעצם הויכוח. ברצוני לחלק את
הערותי לסנים, לזמן קצר ולזמן ארוך.

ביחס לתכנית לזמן קצר, אני חושב שאיננו צריכים ברגע זה לבדוק מה יש ומה אין, אלא עלינו לעשות מאמץ מיוחד כדי למנוע זעזועים בזמן הקצר. אם המדובר הוא על סליון לירות סטטיסטיות, הרי אני אומר, כי עם כל מצביו המדולדל לא יתכן שבגלל סליון לירות נגרום לזעזועים. עלינו למנוע הפרעות רציניות הנגרמות על ידי סקריות סטטיסטית. על כן, צריכה להעשות פעולה מהירה מצד האוצר והמסרד למסחר ותעסיה, כדי לגייס את הסליון לירות ולהבטיח שלא תהיינה הפרעות. כי אחרת יהיה זה פסע, היות ואם המדובר היה על 20 סליון לירות, הדבר מתקבל על הדעת, אבל בגלל סליון לירות לסכן את כל מהלך העניינים! אני מוכן להגיד, כי אפשר לארגן את הסכום הזה במזומנים. ידוע לי, ולא בתור חבר הועדה, כי אפשר לקנות את החיטקליים הדרושים בצרפת על ידי המלווה. אני שואל מדוע אין עושים זאת.

ד"ר לוינטל: לאיזה מלווה אתה מתכוון?

ד"ר פורדר: לי בראה, שאם נסקפת סכנה לתעסיה ואפשר לקנות את החמרים מאיזה מלווה שהוא, על כל פנים מספיק העומד לרשותנו, לא תיתכן סיבה שתמנע מאתנו לקנות את החמרים האלה, על כל פנים, לא סיבה ביוקררטיית. ברצוני להגיד, שתוך נסיון, כי יעילות הקניות אצלנו טובלת מאד. לדעתי, יסנה סכמה חסורה, והחברים צריכים לדעתה, שאנו נמצאים כרגע בזמן של קוניוקטורה גדולה בעולם ובעוד זמן קצר יהיה קשה מאד לקבל סחורה, באמריקה מדברים על חצי שנה.

סר המסחר והתעסיה י.ס. גרין: מדברים בכלל על אמברגו.

ד"ר פורדר: נסקפת סכנה, שלא נוכל לקבל סחורות, אפילו בעד סליון וחצי לירות מסיבות שאינן תלויות בנו, ועל כן, אני מרטה לעצמי לדרוש שלפחות יונטה מנימום החמרים הדרוש לעבודה. לכל הפחות ל-3 חדשים. עלינו להטעם חמרים הדרושים לנו על ידי המלווה הצרפתי והסוויצרי. ברצוני לומר באופן קונקרטי, כי לדעתי הפוליטיקה של מסרד האספקה היתה בלתי נכונה בסעה שעמד על לירה אחת ביחס למחירים ועל ימי כך הפסיד את הסחורה. לדעתי, הפסדנו, ואיננו סגזים, אלפי דולרים עקב הפוליטיקה הזאת.

ביחס לתכנית לזמן יותר ארוך. אני דרסתי וחזרתי ודרסתי, אם כי לא הצלחתי, שתוכן תכנית סטטיסטית אשר יעמד עליה בכל תוקף, במקום להגיע לאי סדר. אינני יודע אם ההקצבה של 21 סליון לירות לסנה מספיקה, או לא - יש צורך לבדוק זאת- אבל, אני חושב, שיש להכין תכנית כזאת כדי להגדיל את התעסיה, ולדאוג לעבודתה הסדירה, או אפשר לקבל את ההצעה שהצעתי לכר יוסף והיא, להכין תכנית אלטרנטיבית מניכרית.

הערה אחרונה, ביחס לחלט. אני מציע לדון בשאלה זאת באופן דחוף. טענתי היא, שחלוקת המלט אינה בסדר. אינני מבין מדוע אנו דורשים קיצוב לכל סחורה ותק לא למלט אשר הוא חסר כל כך חיוני. לא יתכן, שראש הממשלה מופיע ואומר: חלוקה צודקת בכל שטח ושטח ורק בסטח המלט לא יהיה דבר זה.

היות ושאלה זו עומדת על סדר יומה של הכנסת, אני מציע, שלא נערוך ויכוח גנרלי בכנסת ואחר כך נעביר את השאלה לוועדת הכלכלה, אלא מיד בסבוע הבא בדון על שאלה זו בוועדת הכלכלה.

ברצוני לסכם את דברי ב-3 נקודות עיקריות: א. יש לגייס באופן דחוף את המליון וחצי לירות ולנצל את המלוות, כדי לסנוע זעזועים בתעסיה. ב. להכין תכנית לפחות לסנה אחת. ג. להעלות לסדר היום את שאלת חלוקת המלט.

צ. יהודה: דיוננו אינו יכול להיות שלם, כי אשנני מקבל את הגישה של ד"ר פורדר. הוא טובע, ובצדק, תכנית מניסום, ואומר, כי אם אנו זקוקים רק למליון, או לסני מליון לירות, יש להבטיח זאת, והנסוק הוא פסוס, אילו היה צורך ב-5 מליות לירות היה זה ענין קשה להסיגם, אבל אם זוהי שאלה של מליון או שנים בלבד, הרי זה ענין קל. את זאת הוא אומר, כי היו יוסב אתנו רק סר המחסר והתעסיה אשר עליו מוטלת הדאגה לדאוג לאספקת הסריס אלה, אבל בכדי שהדיון יהיה סלא, היה צריך לסבת אתנו גם סר החקלאות אשר גם הוא צריך לדאוג לאספקה וחלוקתה, ואז היה מספר המליונים הדרושים עולה מ-1 ל-5.

אם ברצוננו לראות את הדברים באופן ברור, עלינו לראות את התמונה כולה, והיא בלי ספק תכבד יותר על מציאת פתרון, מאשר בשעה אנו דנים רק על חלק מהדברים.

אבקס את סליחת חברי הועדה, באם אסמל, סהי תמלית כל הדיון הזה. האם כל אדם סמתפקידו להיות אחראי ביסח מאספקה הן במזונות והן בחסריס אחרים, לא ירצה לספק אותם? האם הוא זקוק לעדוד סזד הועדה?

על כן, תרצוני, סלא מן הסדר להעבירכם בטאלה זו לנקודת ראות אחרת. ברצוני לומר לכם בלב גלוי, כי באחס ליום הקרוב, אני פומך על הסריס ואינני נזקק לדיון זה. אותי מעניינית הסאלה - ונדמה לי סגם את חברי הועדה היא צריכה לענין - לאן אנו הולכים. אנו מנהלים מסק, אשר אני קורא לו: מסק סספק; אנו מקבלים חומריס סחח"ל כדרכים סונות ואנו מחזיריכ את הכסף לחו"ל.

אני מקבל עלי, במסך טבועיים ימים, לעסות נסיון על יסוד תכנית זו של יבוא ולהגיד טאנו יכולים להקטין את היבוא שלנו ב-30% עד 40%, כסובן לא ביום אחד ואף לא בסנה אחת, אלא, נניח, ב-3-4 שנים, ולהגביל את היצור שלנו. כאשר אני אומר, סנקטין את היבוא, אינני סתכוון לכך סנקטין את התצרוכת, אלא להפך נבדיל אותו, לא על יסוד רעב ומחסור, כי אם על יסוד זה סנספק את הצרכים. אתן כמה דוגמאות:

דברנו על יצור סבוק, ונאמר כי המחסור בכאוסטינג סודה גורם להפסקת היצור. מי סאתנו אינו יודע טאפטר ליצר בארץ כאוסטינג סודה? בסבילי אין זה סוד. אנו מוציאים דוייזים להבאת חומר זה סחו"ל במקום ליצרו בארץ.

מי סאתנו אינו יודע טבענף הסכססיל, אשר הוא סקצוע יהוהי בטלוא סובן הטלה, יסנם חמריס טאפטר ליצורם בארץ?

ואותו דבר ביחס לעצים. אנו חיים בסנת 1950 וידוע לנו כי ישנן סיטות, טאפטר להסתטט בפסולת העצים סנו סבזבזים אותה.

מי סאתנו אינו יודע טיס בארץ די חומר ליצור מלט, או טאפטר כבר כיום להגדיל את תעסית הקרטיקה בארץ, ולא להביא סוצרי קרטיקה סחו"ל.

אני יכול להמסיד בדוגמאות על כל סאזן התסלוסיס סחו"ל ולהראות סה אנו יכולים ליצר בארץ. נכוון, אין זה ענין סל סנה, אבל צריך לדעת טיסנה תכנית אשר לפיה נככל לסנות

את מצבנו בכמה שנים. טוענים: אין לנו כסף. אני מכחיש טענה זו. אני יודע שאין לנו כסף, אבל אם הסדינה מתחייבת, אני רואה הגיון ראשוני פי כמה להתחייב על חשבון המזוטנים כדי להקים את המפעלים שיקטינו את היבוא. עלינו לעשות זאת על ידי הסקעות במזוטנים, כדי להסתחרר אחת ולתמיד מסיוס היבוא. אנו חיים במצב, שמה שנכנס לארץ-יוצא, "לא ניכר כי בא אל קרבו".

נושא

נושא זה אינו לדיון לישיבה אחת ולא כדיון בדבר מתוך דבר. מצאתי לחובה להעלות את הנושא כדי להגיד, שאני רואה אותו כדחוף ביותר.

אנו קבלנו חוק לעידוד הסקעות הון. אין זה מספיק. אנו צריכים להגיד את הדבר השני, שבמקרה וההון אינו בא, הסדינה צריכה להיות אקטיבית בכדי להקים מפעלים אלה.

היו"ר א. פרמינגר: ברצוני לדעת:

א. מה ידע אנך המלאי והסחורות על מצב המלאי בזמן שהוצא צו ההלבשה והבנעלה; האם ידע את המצב, או לא ידע?

ב. מה הקשר בין עבודת אנך המלאי מכאן ואנך הקיצוב והפיקוח מכאן. האם אנפים אלה עובדים בתיאום?

ג. בכמה אתם אומדים את המלאי שאינו ידוע לכם?

ד. מהו החלק של יבוא אספקה חיונית על ידי עסקי חליפין, ואם אילו ארצות נעשים עסקים אלה?

ט. וילבר: לדעתי, עשה טוב חבר הכנסת צבי יהודה בהעמידו את השאלה הזאת על רגליה;

הסדינה חיה מן היד אל הפה ומן הפה אל היד. עד היום טרם התחלנו לדון בוועדה על השאלה היסודית: לאן אנו הולכים? כסובן, איננו מסכים לכל המסקנות של חבר הכנסת צבי יהודה, אבל ברצוני להדגיש, כי לפי הסקפתי המצב נובע לא מתוך ניתוח כלכלי, אלא מתוך הפוליטיקה הגבוהה. אם חבר הכנסת צבי יהודה טרגיש את האבסורד שבמצב, של חוסר תכנית לזמן ארוך וחוסר סיפון לזמן ארוך, הרי שאינו מעיה להציע הצעות יסודיות יותר שיכולות להיות רק ביצירת אפטריות סוגות תכלית שנוי בטח היצור, וזה אפסרי אם הפוליטיקה הגבוהה תהיה אחרת, אלא הוא אטר שאפסר ליצר בארץ כמה מסצרכי היבוא החיוניים, כדי שההכרח באימפורט יקטן ועל ידי כך יקטן הדפיציט במסגרת החוץ. אולם, מדוע לא הציע חבר הכנסת צבי יהודה הצעות בכיוון זה? הלא ישנם ארצות גדולות בארץ הסייכים לחברות זרות, אשר אנו יכולים לפתח. אני מסכים עם חבר הכנסת צבי יהודה שבעית הסימון היא שאלה של פוליטיקה גבוהה.

ועתה הכלכלה אינה מדברת על עיקר כלכלת הארץ אשר נמצאת בידיים זרות. לדעתי, המצב הקולניאלי הזה של כלכלת הארץ, הוא הסיבה העסודית למסגר ולחוסר אספורט. לפי צרכי האימפורט שלנו הם גדולים ויילכו ויגדלנו. אנו נאססים בחוץ, ולדעתי המצב מוכרח להיות יותר קרוב. איננו מאשים שר זה, או חבר, אבל אני מדגיש, כי זה תלוי בפוליטיקה הגבוהה. ד"ר לוינסל מסר לנו בקשר לסלווה האמריקאי שלא בא בחשבון סנקבל חסרי גלם לתעשית הסכסטיל. טענין, מדוע אנו יכולים לקבל על ידי המלווה האמריקאי רק סוגרים מוגפרים? לדעתי, דבר זה אנפייני לסדיניות הקולוניאליזטרית, מבחינה כלכלית, של אי מתן אפטרות לפיתוח תעשייה עצמית. ד"ר לוינסל אמר, כי אנו יכולים לקבל מהמלווה האמריקאי סכונות וחסרי בנין, אבל גם זה בדרך כלל רק על הנזיר.

- בכלל הסלואה - הוא אומר - מבוצע דה פקטו עד 40%. הייתי רוצה לדעת כיצד 40% אלה מתחלקים ומה המחירים שסולמו בעד הסחורות שהובאו על ידי הסלואה האמריקאית; האם אנו מסלמים יותר מאשר במסך היה להשיג בדרכים אחרות, ואם יותר, בכמה יותר?

אני מעדיף מאוד את מסאלותיו של חבר הכנסת פורדר ואני מצטרף אליהן, כי גם אני רוצה שיהיה סלאי ל-3 חדשים בכדי שתובטח תעסוקה.

ברצוני לדעת, מה הם התנאים הכלכליים שכל ההתקשרות הכלכלית שלנו. ברור, כי ישנם תנאים כאלה כתובים וטאינם כתובים.

כמו כן ברצוני לדעת, אם יש קשר, ומהו הקשר בין הסלואה וההתקשרויות הסובות של המדינה בסחר החוץ עם יבוא איטפורט ומסחר בכלל עם ארצות מזרח אירופה. האם אין דרך להבדלת יבוא הנפט הגלמי מרוסניה. האם אין דרך להביא מזון מארצות הדמוקראטיה העממית במחירים יותר זולים, גם מבחינת הסרנספורט, גם מבחינת המחירים וגם מבחינת האפשרויות הרבות למכור להן את תוצרתנו ולהביא על ידי כך להגברת היצוא שלנו.

מה הן הסמכויות של אגף הסחורות והסלאי במשרד המסחר והתעסיה, במסחר החוץ? האם יש לו סמכויות, או שהן נקבעות על ידי הממשלה כולה, או על ידי משרד החוץ?

ס. גורן: האם נקבעו כללים ליבוא ללא תשלום?

סר המסחר והתעסיה י.ס.גרי: עדיין לא נקבעו כללים ליבוא ללא תשלום. ענין זה נמצא עדיין בדיון במרץ.

הבטחתי לשתף פעולה אתכם, אבל תסלחו לי אם אבוא בבקורת יסודית. אינני חושב, שתפקיד הועדה הוא, להיות כנסת בזעיר אנפין. בהחלט לא. עלינו לצאת מנקודת יסוד בדיוננו לפי הנחות היסוד של הממשלה. איננו יכולים לסנות כאן את הפוליטיקה של הממשלה. זה סייד למקום אחר. עלינו לעבור במסגרת ידועה ולהזהר מאוד מדברים כלליים מאוד. עלינו להתמסר באופן סכני, או כמו טכנאים, לפרובלימות ספסיות ולדרוש את החומר הקסור בהן זמן מה לפני הדיון. לסטל, הסקירה על מצב הסלאי היתה צריכה להיות בידיכם זמן רב לפני היטיבה ואז עלינו לסבת ולדון בה, לבקר אותה ולספר את הניתן לסיפור. אולם, לא לנסות לסנות את המסחר הכלכלי של הארץ. אין זה המקום. אינני חושב, שכדאי לבטל זמן על יצירת לחץ על ידי סאני אלחץ על האוצר ביחס להנחות יסוד. ההנחה היא, שהאוצר רוצה לתת ואנו מאוד מאוד רוצים לקבל. מצב האוצר ברור לנו מאוד, ושיחה כאן, אפילו אם תמסך סבוע ימים לא תספור את מצב האוצר וצדק חבר הכנסת צבי יהודה שאמר, כי לא כדאי לדבר על כך. נדמה לי שחבר הכנסת צבי יהודה טטה מהקו כאשר דבר על תכנית כלכלית רחבה. כולנו יודעים שאפשר ליצר ב רץ מצרכים מסוימים, ואיננו זקוקים לסיכנוע בענין זה; כולנו יודעים שכאוסטינג סודה אפשר ליצר בארץ, אבל הציוד במטבע זר יעלה 800 אלף לירות, ואיט מאתנו אינו יודע כיצד לארגן את הדבר ואיט מאתנו אינו יודע היכן להשיג את הכסף הדרוש. הציוד של בית חרוטת "אתא", למשל, עולה כיום 2 מליון ל"י במטבע זר.

הייתי רוצה מאוד שניכנס יותר לפרטים, ולפעמים גם לסאלות עקרוניות, אבל לא להנחות יסוד. הייתי מבקשם להעמיד על סדר היום טאלה כאובה כזאת: ישנם סני שרים חדשים, אחד לחקלאות וליצור, והדגש הוא על היצור, ואחר למסחר ותעסיה והדגש הוא על יצור תעסיתי, לעודד את המסחר והתעסיה, להקים תעסיה חדשה וכו'. תפקידים אלה עומדום בסתירה מוחלטת לתפקידי המסחר שאנו יורשיו. תפקיד משרד זה היה, ללווץ על החקלאות ועל המסחר

והתעיסה, לקבוע מחירים ולהקפיד אותם. אני יודע שאינני יכול לעודד יצור באם לא אתן לבעלי התעסיה אפשרות להתקיים, באם לא אתן להם אפשרות לקבלת רווחים, ישנו גורם נוסף חסור מאד. איננו יכולים להתעלם מעלית המחירים בעולם. אם כותנה עולה עכשו בסווקי העולם ב-60% יותר, זה מתבטא במחירי היצור שלנו. אינני יכול לוטר לבעלי המפעלים שלא יעלו את המחירים ויפססו את הרגל, כי אין זה מעביני, אני שוטר על האינדקס.

כולנו יודעים מהו העיקר בכלכלת הארץ, וכולנו טואפים לדבר אחד. אולם, אני חושב שכולנו מעוניינים ללמוד על מסגרת הפטכוריות שלנו. הגישה הטכנית לעניינים זהו הדבר הדרוש לנו. תסלחו לי אם אני מעיר את תשומת לבכם לכך, אבל אם הבסתתי לסתף פעולה אתכם, עלי לוטר זאת.

במלים אלו אני נאלץ להפרד מכם. אני מקווה להפגס אתכם לעתים קרובות ולמצוא שפה מסותפת אתכם.

היו"ר א. פרסינגר: ברצוני להעיר הערה עובדתית אחת הנוגעת לספכויות הועדות בכלל ולועדת הכלכלה בפרט. ספכויות הועדות נקבעו על ידי הכנסת, ובמקרים מסוימים צריכות הועדות לסמס כוננת בזעיר אנפין, ולכנס דוקא לעובי הקורה.

ס. לביא: האם שר המסחר והתעסיה יודה, כי סותר לועדה לאמול על קוי היסוד של כלכלת הארץ?

שר המסחר והתעסיה י.ס. גרי: בודאי!

היו"ר א. פרסינגר: היות ועלינו לסיים את הקריאה השניה בחוק לתיקון פקודת סיווק פרי הדר, אני מציע שנמטיך את הדיון במצב הסלאי בישיבה הבאה, ועתה נעבור לדיון בחוק.

ה צ ב ע ה.

הצעה לעבור לדיון בחוק לסיווק פרי הדר - נית ק ב ל ה פה אחד.

היו"ר א. פרסינגר: אנו נעבור על החוק סעיף סעיף.

" 1 (א) בסעיף 3-

1) בפיסקה (א) יימחקו המלים: "1947/48"

ד"ר קיסרון:

בפקודה המקורית הגבלנו את הפקודה לסנת 1947/48 בלבד. את הפקודה הזאת הארכנו כבר פעמים: פעם אחת לסנת 1948/49 ופעם שניה לסנת 1949/50. עתה, בא שר החקלאות בהצעה להפוך חוק זה לחוק קבע, לחוק תמיד על ידי זה שהמלים "1947/48" יימחקו ועל ידי כך יצא, שחוק זה יחול על סיווק פרי הדר בכל עת כל עוד הכנסת לא תמקן את הדבר.

ה צ ב ע ה.

סעיף 1 נית ק ב ל.

היו"ר א. פרסינגר:

סעיף 2:

(2) בפיסקה (ג), בטופה, במקום נקודה ופטיק יבוא פטיק, ויומספו המלים: "וכן ליצר קרן מיוחדת למיסון הפעולות האסורות".

ד"ר קיסרון:

(קורא את הסעיף הזה בפקודה המקורית).

ח. לנדאו:

מה הם מקורות הכספים שמהם מתכוננת
המועצה ליצר את הקרן?

מר כוגן:

עד כה, כאשר המדובר היה על מימון
חמרי האריזה על ידי המועצה לשיווק
פרי הדר, המדובר היה על הלוואות של בנקים! המימון על ידי הבנקים
נעשה בערבות הממשלה. עתה, מסרבים הבנקים לתת כל הלוואות למועצה זו
מאין לה רכוש מטלה ואינה יכולה לקבל הלוואות שלא בערבות הממשלה.
עתה, מוכנים הבנקים לסנות נדחה זה, בתנאי שיוכנסו תיקונים בגוף
החוק. הבנקים דורשים: א. ערבות מוגבלת של האוצר; ב. קלסועצה זו
תהיה קרן מיוחדת בקשר למימון. המועצה תגבה את הכספים לקרן הזאת
מכל הקבלנים, ואנו טכניסטים סוציג שדבר זה יחול באופן פריביליגיוני
על כמות היצור.

היו"ר א. פרמינגר:

אני מציע להוסיף אתרי המלה "קרן" את
המלים: שתהיה לזכותם של הפרדסנים".
כוונתי היא פשוטה מאד והיא, שהקרן לא תהיה לשכות הקבלנים המסווקים.

צ. יהודה:

אני חושב, שאין צורך בתוספת זו, כי
כל היצרנים מאוגדים במועצה הזאת, כמו,
"תנובה אכספורט", "פרדס" וכו'.

א. בהיר:

מי מטנה את המועצה?

מר כוגן:

מועצה זו היא מוסד ממשלתי וסה החקלאות
מטנה את חבריה. מועצה זו אינה קואו-
פרטיב. כיום מורכבת המועצה מטר האוצר, מר החקלאות, מר המספטים
וכן נציגי צבור שפתונים על ידל מר החקלאות, אשר אחד מהם הוא
נציג "פרדס סנדיקט" והשני הוא נציג "תנובה אכספורט". במועצה זו
אין נציגים מסעם המסווקים, קבלנים או פירמות.

היו"ר א. פרמינגר:

אם כן, אני מסיר את הצעתי.

ה צ ב ע ה .

סעיף 2 ב ת ק ג ל .

היו"ר א. פרמינגר:

סעיף 3:
" (3) בפסקה (ט), בסופה, במקום נקודה
ופסיק יבוא פסיק, ויווספו המלים: " ובתנאי בוסף שכל קבלן יהיה
רשאי לגבות את התשלומים שסילם לפי פסקה זו מהפרדסנים המקושרים
אליו, באופן יחסי לחלקם בתכורת פרי-ההדר שסוק על ידו".

מר כוגן:

למעשה היה נדחה גם עד עכשו; המועצה
גבתה מהקבלנים את התשלומים לכיסוי
ההוצאות ולמעשה הקבלנים היו מסילים תשלום זה על הפרדסנים. גבר
הכנסנו את הסעיף הזה בכדי להבהיר את הכצב ולהבטיח שנוהג זה יהיה
קיים והקבלנים לא יסנו מנקודה זו שהקבלן יסלם באופן יחסי לכמות
היצור. אנו רוצים לתת לנוהג זה גושפנקא חוקית.

היו"ר א. פרמינגר: בפני מי אפשר להתאונן על גובה התשלום?

מר כוגן: בפני מנכ"ר המדינה. מה שבנוגע לקואופרטיבים, הרי ישנו חוק לגבי קואופרטיבים; מה שבנוגע לקבלנים פרטיים, המועצה קובעת באופן ספורט באיזו סידה ובאיזו צורה תקיים את הפיקוח על הקבלנים.

היו"ר א. פרמינגר: ה צ ב ע ה .

סעיף 3 נ ת ק ב ל .

היו"ר א. פרמינגר: סעיף 4:
"בפיסקה (ל) במקום תנאי מבטל (||) יבוא תנאי מבטל זה;

לצרכי מתן בחינות למלוות שהיא הקבל לפי פסקה זו, רשאית המועצה לטעון בפניו סוטר או מיוחד את רכוסה, את הכנסותיה בעתיד ואת פדיון פרי ההדר שהיא תסווק לאחר קבלת אותה מלוות וסיעבוד כזה דינו כדין טעבוד לפי פקודת החברות (2), כאילו היתה המועצה חברה שהתאגדה לפי אותה פקודה, אלא שהטעבוד לא יהיה טעון רישום לפי אותה פקודה."

ד"ר קיסרון: אנו מציעים גיטול התנאי המקביל הקיים בפקודה הסקורית, הנוגע רק לחפרי אריזה, כי זה מטיל על המועצה עבודה נוספת. במקום זה, אנו רוצים לאפשר למועצה להטיל את כוח האסראי שלה על ידי כך שאנו מאפשרים לה לטעוד את הכספים שיש לה ואת ההכנסות שהיינה לה. על ידי תיקון זה אנו רוצים לאפשר למועצה למטן את פעולותיה על ידי הסוק החופסי.

א. בהיר: בסעיף גמסר, שהמועצה יכולה לטעוד את פדיון פרי ההדר. נביח, שבצבח הפסד, על מי טוטלת האחרינות על הפסד זה, על הטטווקים, אנו על היצרניה?

ד"ר קיסרון: אחרינות על הפסד היתה קיימת עד כה והמועצה רשאית לגבות את הפסד מהקבלנים, הגבול הוא רק בזה, טעטו רשאית המועצה לתת ערבות לפני שהיא נאלצת להסיג הלואה.

ח. לנדאו: לדעתי, הרחבה זו באה לגבי מקרים אחרים, ולא רק לגבי חפרי האריזה.

מר כוגן: המועצה טוגבלת מאד בטמכויותיה והראיה היא, שמדי פעם בפעם אנו צריכים לדון על כל סטכות וסטכות. בהתאם לחוק המועצה טוגבלת ב-9-8 סמכויות טוקבעו כאן. המועצה אינה רשאית לקנות זבלים חיימיים.

ח. לנדאו: אנו מציע להטמט את המלים: "את הכנסותיה בעתיד ואת פדיון פרי ההדר", כי היא אינה הטלטת על פדיון הפרי.

א. בהיר: תמאר לעצמך שמטק מקבל 10 אלפים תיבות בהתחלת העונה והוא טולח את הפרי אטר מפדיונו יצטרך לטלם את 10 אלפים תיבות. בינתיים הבקק בותן הלואה בכדי לקנות את התיבות, אבל הוא דורס ערבות של יותר מ-60% מערך הסחורה ואל היתר צריך לקבל את ערבות האוצר. על ידי זה מאפשרים למועצה לקבל הלואות בלי ערבות האוצר, אלא על ידי הפדיון.

ח. לנדאו: האם היצרנים הטכטו לכך?

מר כוגן: היו"ר א. פרמינגר: כן.
ה צ ב ע ה .
סעיפים 4 ו-5 נ ת ק ב ל .